



STATSFORVALTAREN I VESTLAND
Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Seksjon Samfunn og plan

Vår dato: 22.10.2024
Deres dato: 11.09.2024
Vår referanse: 24/21981-4
Deres referanse: 2024/7877
Vår saksbehandler: Anne-Gro Ahnstrøm

Innspill til varsel om oppstart av arbeid med ny forvaltningsplan for verneområda på Hardangervidda

Viser til varsel om oppstart av arbeid med ny forvaltningsplan for verneområda på Hardangervidda (dd. 11.09.2024).

Prosessene som har pågått med klassifisering av villreinområder etter kvalitetsnormen, utarbeide forslag tiltak og arbeidet Meld. St. 18 (2023-20224) Ein forbetra tilstand for villreinen, viser at mange ulike aktører må bidra med sine virkemidler for å lykkes i å bedre levekårene for villreinene.

Telemark fylkeskommune støtter at det må være god dialog med berørte kommuner og at utvidelse av verneområder vurderes sammen med berørte kommuner og grunneiere.

Vi støtter at Hardangerviddarådet anerkjennes som en viktig samarbeidspart i dette arbeidet, og at rådet blir representert i prosjektgruppa.

Kulturarv

Hardangervidda har en unik og rik kulturhistorie, med spor etter menneskelig aktivitet som strekker seg flere tusen år tilbake. Området inneholder mange kulturminner, som gamle fangstanlegg, aktivitetsområder og ferdselsveier, som utgjør uerstattelige deler av vår nasjonale kulturarv. Disse kulturminnene er beskyttet etter kulturminneloven, og det er derfor viktig at de blir ivaretatt gjennom en helhetlig forvaltningsplan.

En betydelig utfordring for disse kulturminnene er økt menneskelig ferdsel. Selv om det er forståelig at verneområdene tiltrekker seg friluftsliv og turisme, kan ukontrollert ferdsel føre til både direkte og indirekte skader på kulturminnene. Vi støtter derfor behovet for en tydelig besøksstrategi i forvaltningsplanen, som bør sikre at besøkende ledes vekk fra de mest sårbare kulturminnene og at disse beskyttes mot slitasje og uopprettelige skader. Videre bør det vurderes å sette opp informasjonsskilt på de mest sentrale innfartsårene.

Vi ser positivt på arbeidet med å revidere forvaltningsplanen for verneområdene på Hardangervidda, men vi mener det er avgjørende at automatisk fredete kulturminner fortsatt blir

en integrert del av planen. Dette krever tiltak for å beskytte kulturminnene mot skade fra ferdsel og klimaendringer, samt en tydelig strategi for hvordan disse historiske verdiene kan bevares for fremtidige generasjoner.

LiDAR kvaliteten på Hardangervidda er for tiden mangelfull, noe som skaper betydelige utfordringer for kartlegging og dokumentasjon av kulturminnene i området. LiDAR, som står for "Light Detection and Ranging", er en teknologi som bruker laserstråler for å skape svært nøyaktige tredimensjonale kart av terrenget, selv under tett vegetasjon. Mange av disse arkeologiske sporene er små, subtile strukturer som kan være skjult under vegetasjon eller vanskelig å identifisere fra bakkenivå. Uten god LiDAR-dekning er det vanskelig å fastslå både hvor omfattende disse kulturminnene er, og hvordan de påvirkes av menneskelig ferdsel og aktiviteter som friluftsliv og turisme.

En forbedret LiDAR-dekning vil gjøre det mulig å dokumentere en langt større andel av synlige kulturminner, inkludert de som i dag er oversett eller ukjent. Med bedre kartgrunnlag kan man enklere overvåke og analysere hvordan ferdsel påvirker kulturminnene, og iverksette nødvendige tiltak for å beskytte dem mot slitasje og skader. Dette vil også kunne bidra til en mer presis forvaltning av Hardangerviddas kulturarv, hvor man kan identifisere sårbare områder og legge til rette for beskyttende tiltak som styrer ferdselen bort fra de mest utsatte kulturminnene.

For å sikre at kulturminnene på Hardangervidda bevares for fremtidige generasjoner, er det derfor ønskelig at LiDAR-kvaliteten forbedres for områder hvor bildematching er brukt.

For bygningar er gjeldande rettleiar i stor grad god. Samstundes er det naudsynt å oppdatere rettleiaren med nyare tekniske installasjonar, til dømes solcellepanel, og korleis desse bør utformast. Plassering og refleksjonsgrad kan gjere tiltaket mindre synleg i landskapet. I tillegg kan planen sjå nærare på korleis byggeskikken er i dei ulike områda, slik at søkarar lettare kan tilpasse tiltaket. Rettleiaren må vere enkelt tilgjengeleg for eigarar og myndigheiter, gjerne med gode døme på utføring.

Med hilsen

Anne-Gro Ahnstrøm
rådgiver
annegro.ahnstrom@telemarkfylke.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

